



शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

बी.ए. भाग-2,

विषय : अर्धमागधी - प्राकृत साहित्याचा इतिहास (आय.डी.एस.)

परीक्षा : मार्च/एप्रिल 2008-09, 2009-10, 2010-11

अभ्यासक्रम

- 1) प्राकृत भाषा उद्गम आणि विकास :  
प्राकृत भाषा उद्गम विकास, विकासाचे टप्पे,  
प्राकृत शब्दसंग्रह वर्गीकरण, शिलालेखी प्राकृत,  
संस्कृत नाटयसाहित्यातील प्राकृत भाषांचा उपयोग
- 2) प्राकृत उपभाषांची वैशिष्टे :  
महाराष्ट्री, शौरसेनी, मागधी, अपभ्रंश
- 3) आगम व आगमेत्तर साहित्याचा परिचय :
  - अ) अंगग्रंथ : आचारांगसूत्र, नायाधम्मकहा,  
उवासगदसाओ
  - ब) आगमेत्तर : निर्युक्ती, चूर्णी, टीका भाष्य  
साहित्य
- 4) प्राकृत साहित्य परिचय
  - अ) कथासाहित्य : कथासाहित्याची वैशिष्टे,  
वसुदेवहिंडी, धूर्ताख्यान,  
कुवलयमाला कुमारपाल  
प्रतिबोध
  - ब) काव्यसाहित्य : महाकाव्याची वैशिष्टे, लीलावई,  
गडडवहो, सेतुबंध, कंसवहो
  - क) चरित्रसाहित्य : महावीरचरियं, (गुणचंद्र)  
पउमचरियं (विमलसूरी),  
णायकुमारचरियं, जंबूचरियं,  
सुदंसणाचरियं
  - ड) सट्टक साहित्य : कप्पूरमंजरी, सिंगारमंजरी,  
चंदलेहा
- 5) प्राकृत भाषेतील साहित्यकार :  
स्वयंभू, कनकामर, रयधू, देवेंद्रगणि, कुंदकुंदाचार्य  
आ. हेमचंद्र, आ. हरिभद्रसूरी

- 6) प्राकृत भाषेचे आश्रयदाते :  
सम्राट अशोक, खारवेलराजा, हालराजा,  
प्रवरसेनराजा
- 7) प्राकृतातील आध्यात्मिक व :  
तत्त्वज्ञानपर साहित्य  
श्रावक धर्म श्रमणधर्म, कर्मसिध्दांत, मोक्षकल्पना  
षड्द्रव्ये, अनेकांत (स्याद्) वाद

संदर्भ ग्रंथ :

1. जैनदर्शन और संस्कृति का इतिहास : डॉ. भागचंद्र जैन
2. जैन धर्म : पं. कैलाश जैन
3. भारतीय संस्कृतीला जैन धर्माची देणगी : डॉ. जे. डी. भोमाज
4. प्राकृत साहित्याचा इतिहास : डॉ. गं. वा. तगारे
5. प्राकृत (जैन) साहित्यातील ग्रंथ व ग्रंथकार : प्रा. बी. बी. भगरे/ प्रा. सौ. व्ही. बी. भगरे

## B.A. II

**विषय : अर्धमागधी-प्राकृत (ऐच्छिक)**

**अभ्यासक्रम - पे. क्र. 2**

- (I) अभ्यासक्रम शिकविण्याचा कालावधी  
जून 2008, 2009, 2010
- (II) परीक्षा कालावधी  
एप्रिल 2009, 2010, 2011
- (III) अभ्यासक्रम
  - (I) पाठय पुस्तकांचे नाव :
    - (I) पइय-बोह-कहा (फक्त 1ते 4 गद्य कथा)  
(प्रका. शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर)
    - (II) अंबदेवसूरी रचित अभयकखाण  
(गाथा 1 ते 278)
  - (II) प्राकृत भाषा साहित्य आणि :  
जैन आगमग्रंथ परिचय  
आचारांग, नायाधम्मकहा, षड्खंडारगम, कुंष  
पंचास्तिकाय मूलाचार, श्रावकाचार

(III) प्राकृतचरित्र साहित्य आणि  
सट्टक साहित्य

महावीरचरियं, सुरसुंदरीचरियं, पउमचरियं णायकुमार  
चरिउं, कप्पूरमंजरी, सिंगारमंजरी.

संदर्भ ग्रंथ :

- (I) सुखबोधालघुवृत्ती (नेमिचंद्र) : प्राकृत सभामंडळ, अहमदाबाद  
(II) अख्यानमणिकोश (देवेंद्रगणि) : प्राकृत सभामंडळ, अहमदाबाद  
(III) प्राकृत साहित्याचा इतिहास : डॉ. ग. वा. तगारे  
(IV) भारतीय संस्कृतीला : डॉ. जे. डी.भोमाज  
जैनधर्माची देणगी  
(V) प्राकृत साहित्यका इतिहास : डॉ. जे. सी. जैन  
(VI) प्राकृत(जैन) साहित्यातील ग्रंथ : प्रा. बी. बी. भगरे/प्रा. सौ. व्ही.  
व ग्रंथकार बी. भगरे  
(VII) जैन धर्म : पं. कैलाशचंद्र जैन

B.A. II

विषय : अर्धमागधी-प्राकृत (ऐच्छिक)

अभ्यासक्रम - पे. क्र. 3

- (I) अभ्यासक्रम शिविण्याचा कालावधी  
जून 2008, 2009, 2010
- (II) परीक्षा कालावधी  
एप्रिल 2009, 2010, 2011
- (III) अभ्यासक्रम  
(I) पाठय पुस्तकांचे नाव :  
(I) पाइय अमयकहा (फक्त गद्य)  
(प्रका. प्राकृत भाषा अकादमी, जयसिंगपूर)  
(II) नम्मयासुंदरी कहा (पद्य 147 ते 283)  
(प्रका. शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर)  
(II) प्राकृत भाषा परिचय व :  
आश्रयदाते

- (I) प्राकृत भाषेच्या विकासाचे टप्पे  
(II) तत्सम, तद्भव, देशी शब्दसंग्रह  
(III) सम्राट अशोक  
(IV) सम्राट खारवेल  
(V) प्रवरसेन राजा  
(VI) हाल राजा
- (III) प्राकृत काव्य ग्रंथांचा परिचय :

- (I) लीलावई  
(II) कंसवहो  
(III) वज्जालगंगं  
(IV) सिरीवालचरिउं  
(V) नायकुमारचरिउं  
(VI) मदन पराजय

संदर्भ ग्रंथ :

- (I) प्राकृत साहित्याचा इतिहास : डॉ. ग. वा. तगारे  
(II) जैन धर्म : पं. कैलाशचंद्र जैन  
(III) प्राकृत(जैन) साहित्यातील ग्रंथ व ग्रंथकार : प्रा. बी. बी. भगरे/प्रा. सौ. व्ही. बी. भगरे  
(IV) प्राकृत साहित्याचा इतिहास : डॉ. जे. सी. जैन  
(V) भारतीय संस्कृतीला जैनधर्माची देणगी : डॉ. जे. डी.भोमाज

